

ELEMENTI I KRITERIJI VREDNOVANJA U NASTAVI GEOGRAFIJE

Ocjenjivanje postignuća učenika/učenica iz geografije jedan je od redovitih i najvažnijih načina vrednovanja. Moguće ga je ostvariti na kraju nastavne jedinice, tematske cjeline i /ili nastavne cjeline.

Ocjenjivanje i vrednovanje usklađeno je s aktualnim *Pravilnikom o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi*.

U nastavi geografije razinom usvojenosti od nezadovoljavajuće do izvrsne vrednuju se sljedeći elementi (brojčanom i opisnom ocjenom).

Element vrednovanja	Opis elementa	Oblik	Kriterij
Geografska znanja	- obuhvaća činjenično, konceptualno i proceduralno znanje. Činjenično znanje je temelj za razumijevanje geografskih sadržaja, no težište treba staviti na konceptualno i proceduralno znanje koje će omogućiti primjenu znanja u novim situacijama i kreativno rješavanje prostornih problema. Usvojenost odgojno-obrazovnih ishoda u ovom elementu provjerava se usmenim ispitivanjem i pisanim provjerama. Usmeno ispitivanje provodi se kontinuirano tijekom nastavne godine. Pisane provjere kreira učitelj i uključuje zadatke otvorenoga i zatvorenog tipa. Pisane provjere provode se periodično, nakon učenja i poučavanja određene skupine ishoda.	pisano, usmeno	točnost i kvaliteta odgovora; reakcija na postavljeno pitanje; samostalnost
Geografsko istraživanje i vještine	grafičke, statističke, matematičke i orijentacijske vještine (orijentacija u prostoru pomoću orijentira i uređaja (kompas, GPS, geografska karta/plan), izrada skica, profila, tematskih karata, dijagrama, prezentacija, postera, plakata, samostalnih pisanih radova); kognitivne vještine (analiza grafičkih priloga); primjena geografskih znanja, povezivanje nastavnog gradiva i logičko zaključivanje <i>* ako je za taj razred planiran istraživački rad tada treba vrednovati i sve vještine koje su u funkciji njegova ostvarivanja: opažanje, postavljanje pitanja, planiranje istraživanja; prikupljanje podataka; bilježenje, vrednovanje i predstavljanje podataka; interpretiranje i analiziranje podataka te zaključivanje; komuniciranje rezultata i postupaka istraživanja te vještine reflektiranja o provedenom istraživanju.</i>	pisano, usmeno, praktično	točnost, preciznost, samostalnost, preglednost i sl.; primjena statističkih i grafičkih metoda; prezentacijske vještine; timski rad

Kartografska pismenost	poznavanje elemenata i sadržaja svih vrsta geografskih karata; interpretacija prostorne organizacije i procesa čitanjem sadržaja geografskih karata.	Pisano (slijepe karte), usmeno, praktično	orijentacija i snalaženje na geografskoj karti; čitanje i interpretacija sadržaja karata; pravilno pisanje geografskih imena
-------------------------------	--	---	--

KRITERIJI ZA VREDNOVANJE ODREĐENOG ELEMENTA

Razina usvojenosti ishoda: IZNIMNA

GEOGRAFSKA ZNANJA	GEOGRAFSKO ISTRAŽIVANJE I VJEŠTINE	KARTOGRAFSKA PISMENOST
- reakcija učenika na postavljeno pitanje je brza i točna - izrazito temeljito i opširno obrazlaže naučeno - gradivo je usvojeno sa potpunim razumijevanjem, proširuje ga vlastitim iskustvom - originalan i samostalan u rješavanju zadataka - sve navedeno učenik vrši bez pomoći nastavnika	- izrazito kvalitetno, brzo i točno uočava geografske pojave i procese - izrazito temeljito i opširno povezuje nastavno gradivo s ostalim temama i predmetima - izuzetno samostalno izvodi zaključke pri analizi geografskih problema - s lakoćom obrazlaže i dokazuje geografske procese i pojave - pokazuje razvijeno i prošireno logičko zaključivanje i povezivanje s životnom praksom	- izrazito brzo, točno i samostalno pokazuje i „čita“ geografske pojmove - izrazita sposobnost povezivanja i „čitanja“ naučenog gradiva sa karte (paralelno pokazivanje na karti sa iznošenjem teorije) - izrazito točno i brzo analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te samostalno donosi zaključke - izrazito uspješno koristi zemljovid pri orijentaciji u prostoru

Razina usvojenosti: VRLO DOBRA

GEOGRAFSKA ZNANJA	GEOGRAFSKO ISTRAŽIVANJE I VJEŠTINE	KARTOGRAFSKA PISMENOST
• reakcija učenika na postavljeno pitanje je sporija, no i dalje bez pomoći nastavnika • kvaliteta znanja je točna i opširna, a način iznošenja gradiva je uglavnom logičan te sa razumijevanjem • uspješno primjenjuje stečena znanja	• polagano i sporije, ali točno, uočava osnovne geografske pojave i procese • opširno povezuje nastavno gradivo s ostalim temama i predmetima • samostalno izvodi zaključke pri analizi geografskih problema • logično obrazlaže i dokazuje osnovne geografske pojave i procese • pokazuje logičko zaključivanje i povezivanje s životnom praksom	• točno i samostalno, no sporije, pokazuje i „čita“ geografske pojmove • povezuje i „čita“ naučeno gradiva sa geografske karte • Točno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te samostalno donosi zaključke • uspješno koristi geografsku kartu pri orijentaciji u prostoru

Razina usvojenosti: DOBRA

GEOGRAFSKA ZNANJA	GEOGRAFSKO ISTRAŽIVANJE I VJEŠTINE	KARTOGRAFSKA PISMENOST
• reakcija učenika na postavljeno pitanje je spora i uz pomoć nastavnika (brojna potpitanja i navođenje na dogovor), no činjenice izlaže jasno i nedvosmisleno • kvaliteta znanja je prosječna, a način iznošenja gradiva je logičan tek u pojedinim dijelovima	• polagano i uz učiteljevu pomoć uočava geografske pojave i procese • prosječno povezuje nastavno gradivo s ostalim temama i predmetima • djelomično i nepotpuno izvodi zaključke pri analizi geografskih problema • uz učiteljevu pomoć obrazlaže i dokazuje osnovne geografske pojave i procese • prosječno i djelomično logički zaključuje i povezuje s životnom praksom	• većinu zadanih pojmova pokazuje točno • djelomično razvijena kartografska pismenost • uočava i prepoznaje pojedine geografske sadržaje na geografskoj karti i koristi se njima uz učiteljevu pomoć • prosječno analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge • geografsku kartu koristi i „čita“ uz pomoć učitelja pri orijentaciji u prostoru

Razina usvojenosti: ZADOVOLJAVAJUĆA

GEOGRAFSKA ZNANJA	GEOGRAFSKO ISTRAŽIVANJE I VJEŠTINE	KARTOGRAFSKA PISMENOST
- reakcija učenika na postavljeno pitanje je djelomična, kvaliteta znanja je nepotpuna i površna sa greškama, a način iznošenja znanja tek zadovoljavajući uz sposobnost razgovora sa nastavnikom - na jednostavan način nabraja i opisuje činjenice - otežano povezuje stečena geografska znanja s konkretnim primjerima	- površno i djelomično i uz učiteljevu pomoć uočava geografske pojave i procese - nepotpuno i površno s pogreškama povezuje nastavno gradivo s ostalim temama i predmetima - površno i djelomično i uz učiteljevu pomoć izvodi zaključke pri analizi geografskih problema - djelomično i uz učiteljevu pomoć obrazlaže i dokazuje osnovne geografske pojave i procese - površno logički zaključuje i povezuje s životnom praksom	- pokazuje na geografskoj samo pojedine osnovne zadane pojmove - teško uočava i prepoznaje pojedine geografske sadržaje na geografskoj karti i slabo se koristi njima - nepotpuno i s pogreškama analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te zahtjeva veliku pomoć učitelja - vrlo površno i djelomično „čita“ i koristi geografsku kartu pri orijentaciji u prostoru i snalazi se isključivo uz pomoć učitelja

Razina usvojenosti: NEZADOVOLJAVAJUĆA

GEOGRAFSKA ZNANJA	GEOGRAFSKO ISTRAŽIVANJE I VJEŠTINE	KARTOGRAFSKA PISMENOST
- učenik ne odgovara na postavljena pitanja i nije usvojio ključne pojmove - učenik pokazuje nerazumijevanje geografskih nastavnih sadržaja - učenik ne primjenjuje i ne poznaje primjere korištenja geografskih znanja u svakodnevnom životu	• nesuvislo uočava geografske pojave i procese • ne povezuje nastavno gradivo s ostalim temama i predmetima	• nesuvislo pokazuje na geografskoj karti najosnovnije zadane pojmove • nema razvijenu kartografsku pismenost • gotovo ne uočava i ne prepoznaje pojedine geografske sadržaje na geografskoj karti i ne koristi se njima • nelogično i bez razumijevanja analizira kartografske, grafičke i slikovne priloge te i uz veliku pomoć učitelja ne razumije • nesuvislo koristi i ne „čita“ geografsku kartu pri orijentaciji u prostoru

Vrijednosti za granice ocjena kod pisanog provjeravanja geografskih znanja i vještina

Postotak (%) bodova	Ocjena
90-100	Izvrstan (5)
76-89	Vrlo dobar (4)
61-75	Dobar (3)
50-60	Dovoljan (2)
0 -49	Nedovoljan (1)

Vrednovanje učeničkih radova – plakata, referata i prezentacija

Elementi vrednovanja	Praćenje i vrednovanje učenika	Ocjena
-Usvojenost znanja -Originalnost i samostalnost u izboru teme -Povezivanje gradiva s ostalim temama -Korištenje dodatnih sadržaja -Osmišljenost nastupa -Način izlaganja -Izgled prezentiranog rada -Uključivanje učenika -Primjenjivost izabrane teme -Listići za ponavljanje	-Izvršno znanje, siguran nastup, velika kreativnost i urednost, velika primjenljivost u praksi	izvrstan (5)
	-Prilično dobro znanje, dosta siguran nastup, kreativan i uredan rad, manja primjenljivost u praksi	Vrlo dobar (4)
	-Dobro znanje, nesiguran nastup, manja kreativnost i urednost, slabija primjenljivost u praksi	Dobar (3)

Praćenje rada učenika provodi se različitim načinima:

- Pitanjima za ponavljanje usvojenosti nastavnih sadržaja s prijašnjeg sata i nakon obrade i ponavljanja nastavne teme
- Rješavanjem problemskih zadataka
- Rješavanjem i ispunjavanjem slijepih karata
- Aktivnostima vezanim uz tijek nastavnog sata:

- aktivno ili pasivno prati nastavu,
- pažljiv ili zabavljen svojim aktivnostima,
- koncentriran ili lako gubi kontakt s nastavom,

Odgovornošću prema radu kroz nošenje potrebnog za sat

- posebno atlasa , bilježnice, RB

redovitošću u radu i poštivanjem dogovora

Ustrajnošću i temeljitosti u radu - vodi li brigu o kvaliteti svoga rada, o urednom vođenju bilježnice, strpljivošću u radu ili se brzo njime zasiti.

Aktivnošću i sudjelovanjem u grupnom radu ili radu u paru te samostalnom uključivanju, spremnošću pomoći drugima

Praćenjem i bilježenjem pojava i procesa u prostoru, provjeravanjem riješenosti, točnosti i redovitosti svih ili odabranih zadataka u RB, na listićima ili za DZ

Izradom praktičnih radova na satu ili za domaću zadaću kroz crtanje grafikona, kartograma, crteža, skica, izradom modela,...

Izradom prezentacija, plakata, izlaganjima, prikupljanjem različitih materijala vezanim uz redovne ili izborne sadržaje

Praćenjem aktualnosti putem dnevnog tiska, časopisa, dokumentarnim emisijama i povezivanjem sa stečenim znanjem te izvješćivanjem drugih

Pisanim ispitima znanja prema godišnjem planu i programu

rješavanjem dogovorenih vježbi nakon pojedinih tema/cjelina i praćenjem osobnog napredovanja kroz iste

Razvijanjem statističkih i grafičkih vještina te vještina terenskog rada kroz zapažanja u prostoru, prikupljanje podataka, snalaženja na geografskoj karti i u prostoru